

Klara Löwenberg
Utvecklingsledare
Klara.Lowenberg@ekero.se

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollplan för 2020

Dnr BUN20/47-017

I enlighet med KFS 01:7 (Dnr KS13/251), Reglemente för intern kontroll i Ekerö kommun, ska Barn- och utbildningsnämnden anta internkontrollplan för den egna förvaltningen. Myndigheter förutsätts numer inte endast ha ordning och reda och hantera risker i sin verksamhet, utan även kunna visa att vi hanterar sådana krav på ett strukturerat, effektivt och trovärdigt sätt.

Kommunallagen anger att det är respektive nämnd som har ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde. Barn- och utbildningsnämndens målsättning är att den interna kontrollen ska integreras med förvaltningens processer för verksamhets- och ekonomistyrning. Internkontrollarbetet ska därför omfatta mer än kontinuerlig uppföljning av en internkontrollplan med fristående kontrollmoment.

Internkontrollplanen ska antas och återrapporteras årligen och i samband med det senare ska den interna kontrollplanens aktualitet prövas. Återrapportering av 2018 års internkontroll planeras ske till Barn- och utbildningsnämnden i december 2019.

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete utgår från Reglemente för internkontroll och syftar främst till att säkerställa:

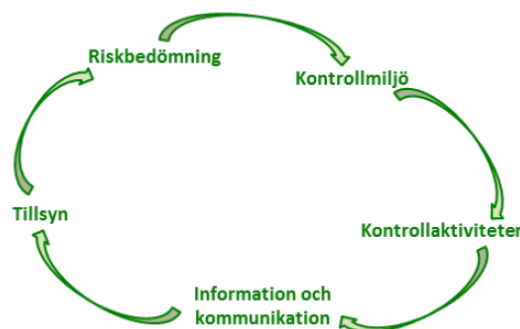
- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
- Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer mm.

Barn- och utbildningsnämndens internkontrollarbete består av tre delar bestående av ett *ramverk* för nämndens internkontrollarbete, en *väsentlighet- och riskanalys (VoR-analys)* och utifrån VoR-analysen ska en *internkontrollplan* fastställas bestående av de prioriterade risker som framkom av VoR-analysen. Internkontrollplanen ska sedan följas upp årligen.

Ramverk för internkontrollarbete

Internkontrollarbetet i Ekerö kommun utgår från en modell kallad COSO¹. Det innebär att internkontrollarbetet ska definieras som en process integrerad i förvaltningens olika verksamheter, det vill säga en bredare syn på internkontroll än att endast handla om en internkontrollplan med fristående kontrollmoment som kontinuerligt följs upp. COSO-modellen ska förstås som ett ramverk som utgörs av fem kontrollkomponenter:

1. *Riskbedömningen* handlar om att identifiera väsentliga risker i relation till förvaltningens mål och avgöra hur de ska hanteras. Riskanalysen syftar inte enbart till att motverka risker utan även att skapa en medvetenhet om vilka risker som finns och hur de ska värderas.
2. *Kontrollmiljö*. Ett första steg i att skapa en effektiv intern kontroll är att skapa en väl fungerande kontrollmiljö. Kontrollmiljön utgör den kontext inom vilken den interna kontrollen verkar och kan avse både formella och informella faktorer. Exempelvis ska vi i förvaltningen ha en tydlig ledning, kompetent personal och en effektiv organisering av verksamheten och vi ska förhålla oss till relevant lagstiftning. Kontrollmiljön utgör grunden på vilken övriga komponenter vilar.

3. *Kontrollaktiviteter* tittar vi på efter att en väl fungerande kontrollmiljö är på plats. Kontrollaktiviteterna ska fokusera på identifierade risker och är konkreta åtgärder som vidtas för att motverka, minimera eller vissa fall eliminera riskerna. Ett arbete enligt COSO förutsätter att kontrollaktiviteterna så långt det är möjligt integreras i organisationens ordinarie verksamhetsprocesser. Kontrollaktiviteter innefattar en rad aktiviteter av olika slag såsom godkännanden, attester, verifikationer, avstämningar, genomgångar av verksamhetens resultat etc.

¹ The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

4. *Information och kommunikation.* En effektiv intern kontroll förutsätter att det finns en väl fungerande information och kommunikation i organisationen. Resultatet av de direktiv som ges av de förtroendevalda ska återrapporteras av förvaltningen men även om att verksamheten har god kunskap om rutiner, processer, aktiviteter och resurser. Viktiga frågor är "Fungerar informationskanalerna?" "Finns mekanismer för återkoppling, fungerar de?"
5. *Tillsyn.* Hela processen för intern styrning måste "övervakas". Görs det systematiska kontroller? Rapporteras avvikelserna till berörda i ledningen? Ger övervakningen signaler om korrigeringsbehov i den interna styrningen och kontrollen?

Resultat av väsentlighet- och riskbedömning

Den andra delen av nämndens internkontrollarbete innebär att förvaltningen ska genomföra en väsentlighet- och riskbedömning (VoR-analys). VoR-analysen har genomförts och inför 2020 identifierades 26 områden (processer och/ eller ansvarsområden).

Samtliga 26 identifierade risker värderades utifrån denna matris. Väsentlighet, det vill säga "konsekvens" vid fel, innebär hur mycket i verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller i resurser i övrigt som påverkas, om brister i rutinen/ processen/ systemet finns eller uppstår. Risk, här i meningen "sannolikt"/ troligt, för att det finns eller kommer att uppstå brister i rutinen, processen, systemet. Väsentlighets- och riskbedömningen görs genom att rutiner, processer och system bedöms och placeras in i matrisen. Varje ruta i matrisen motsvarar en kombination av bedömd konsekvens (ekonomisk, verksamhetsmässig eller annan konsekvens) och sannolikhet för att den inträffar/ kommer att inträffa. Konsekvens och sannolikhet graderas från 1 till 4 och multipliceras med varandra och värdet förs in i VoR-matrisen.

	4	8	12	16
KONSEKVENNS	3	6	9	12
	2	4	6	8
	1	2	3	4
	SANNOLIKHET			

Identifierade risker för 2020

De kontrollområden som hade högst riskindex, eller ansågs särskilt viktiga att bevaka under 2020, blev föremål för internkontrollplanen 2020. Kontrollområden har bedömts utifrån sannolikhet och konsekvens och har sedan plottats in i en matris.

Resultatet av VoR-analysen är 7 kontrollområden där särskild risk föreligger. Dessa kontrollområden har haft högst riskvärde i VoR-analysen, eller som förvaltningen av annan anledning bedömt varit aktuella att titta på under 2020.

Följande risker kommer förvaltningen att följa upp under 2020. För en mer detaljerad beskrivning se bilaga 1. Internkontrollplan.

1. Enheter inom BUF följer inte budget
2. Rapportering av statistik till Statistiska Centralbyrån (SCB)
3. Utbetalning av skolpeng
4. Allvarlig personuppgiftsincident
5. Beslut till nämnd saknar barnkonsekvensanalys
6. Mottagande grundsärskolan
7. Rutiner för elevfrånvaro

Område = Rutin/process/system	Kontrollmoment	V o R- bedömning	Metod	Tidpunkt/ Frekvens	Kontroll- ansvarig	Rapp ort till:
1. Enheter inom BUF håller inte budget	<p>Risk Barn- och utbildningsförvaltningens enheter håller inte budget.</p> <p>Kontrollmoment Säkerställa att enheternas budget är i balans. Det görs genom en månadsvis uppföljning av ekonomin.</p>	4*4= 16	Kontrollera att månadsuppföljning genomförs samt delgetts förvaltningschef, stabschef och verksamhetsekonom.	Månadsvis	Verksamhets-ekonom	BUN
2. Rapportering av statistik till Statistiska Centralbyrån (SCB)	<p>Risk Statistik rapporteras inte in, eller fel statistik rapporteras in till SCB. Det kan få konsekvenser exempelvis för hur statsbidrag beräknas.</p> <p>Kontrollmoment 1. Säkerställa att dokumenterad rutin för inrapportering till SCB finns upprättad.</p>	4*3=12	Kontroll att dokumenterad rutin finns upprättad.	En gång under året	Chef EKA	BUN
	2. Säkerställa att obligatorisk statistik rapporteras in för samtliga områden.	4*3=12	Kontroll att all obligatorisk statistik rapporteras in genom kartläggning.	Tre gånger/år	Chef EKA	BUN
	3. Säkerställa att korrekt statistik rapporteras in till SCB.	4*3=12	Stickprov.	Löpande	Chef EKA	BUN
3. Utbetalning av skolpeng	<p>Risk Felaktig skolpeng betalas ut till enheter.</p>	2*4=8	Stickprov. Innan skolpeng betalas ut	Löpande	Chef EKA	BUN

	Kontrollmoment Säkerställa att rätt skolpeng betalas ut till kommunala och fristående skolor.		till enhet ska avvik kontrolleras av verksamhetskontroll er.			
4. Allvarlig personuppgiftsincident	Risk En allvarlig personuppgiftsincident inträffar och rutiner eller utsedda ansvariga finns inte på plats. Kontrollmoment 1. Säkerställa att rutin för hur vi ska agera inom organisationen om en allvarlig personuppgiftsincident inträffar finns upprättade.	2*4=8	Kontroll att rutin finns upprättad	1 gång/år	Chef EKA	BUN
	2. Säkerställa att varje system har utnämnd: <ul style="list-style-type: none"> • systemägare, • systemförvaltare, • systemspecialist, som har kännedom om rutinen.	2*4=8	Stickprov att befattningar finns utnämnda för verksamhetssystem samt att dessa har fått kännedom om rutinen.	Löpande	Chef EKA	BUN
5. Beslut till nämnd saknar barnkonsekvensanalys	Risk Barnkonventionen trädde i kraft 1 januari 2020 vilket innebär krav på att vid beslut som rör barn och som fattas av nämnd ska en barnkonsekvensanalys tillhöras beslutet. Om en konsekvensanalys inte dokumenterats kan beslutet upphävas av förvaltningsrätten.	2*2=4	Stickprov av beslut	Löpande	Chef EKA	BUN

	<p>Kontrollmoment Säkerställa att beslut som går till nämnd och där barn berörs ska inneha en barnkonsekvensanalys.</p>					
6. Mottagande grundsärskolan	<p>Risk Ett beslut om mottagande i annan skolform har stor inverkan på den enskilde. Det är därför av stor vikt att beslut fattas i enlighet med riktlinjer.</p> <p>Kontrollmoment 1. Kontrollera att samtliga bedömningar finns med i utredningen.</p>	2*4=8	Stickprov	Löpande	Chef, Resursteam	BUN
	2. Kontrollera att utredningen uppfyller gällande krav.	2*4=8	Stickprov	Löpande	Chef, Resursteam	BUN
	3. Kontrollera att beslutet är korrekt utformat.	2*4=8	Stickprov	Löpande	Chef, Resursteam	BUN
7. Rutiner för elevfrånvaro	<p>Risk Närvarorutiner för elevfrånvaro har tagits fram. Om rutinerna ej följs finns risk att elevers frånvaro inte uppmärksammas, att elevs upprepade eller längre frånvaro inte utreds och/eller att stöd för elevs skolnärvaro inte sätts in skyndsamt.</p> <p>Kontrollmoment 1. Antal elever med hög frånvaro i verksamhetssystemet</p>	3*3=9	Kontroll av uppgifter	En gång	Chef,	BUN

	jämförs med antal anmälningar för oro för elevs frånvaro och antal genomförda frånvaroutredningar.		i verksamhetssystem för samtliga skolor	per termin (april och november)	Resursteam	
	2. Frånvaroutredning har inletts för elev med hög frånvaro och en handlingsplan för elevens ökade skolnärvaro har skrivits och följs upp regelbundet.	3*3=9	Stickprov av elever med hög frånvaro	Ett tillfälle per termin	Chef, Resursteam	
	3. Kontroll att personal känner till närvarorutiner och att de arbetar utifrån rutinen.	3*3=9	Enkätfrågor till Elevhälsoteam/mentor	En gång per läsår	Chef, Resursteam	
	4. Kontroll att rektor har upprättat rutiner att följa upp frånvaro på skolan månadsvis.	3*3=9	Kontroll av samtliga rektorer	En gång per läsår	Chef, Resursteam	

Information om väsentlighets- och riskanalys

Allt kan inte följas upp och av allt som följs upp ska inte allt ingå i internkontrollplanen. Avgörande för bedömningen är resultatet av väsentlighet- och riskanalysen. Det handlar om en bedömning över sannolikhet och konsekvens av händelser för definierade områden.

- "Sannolikhet" anger hur troligt (sannolikt) det är att det finns eller kommer att uppstå brister i rutinen/ processen.
- "Konsekvens" innebär hur mycket verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller resurser i övrigt påverkas om brister i rutinen/ processen finns eller uppstår.

Översiktligt kan väsentlighet och risk illustreras enligt följande matris:

Med utgångspunkt i identifierade områden för VoR-analys görs en bedömning av sannolikhet och konsekvens och de "plottas" in i en matris. Väsentlighet, det vill säga "konsekvens" vid fel, innebär hur mycket i verksamhetens kvalitet, kostnad, förtroende eller i resurser i övrigt som påverkas, om brister i rutinen/ processen finns eller uppstår. Risk, här i meningen "sannolikt"/ troligt, för att det finns eller kommer att uppstå brister i rutin, process, system.

På en fyrgradig skala görs bedömning om väsentlighet och risk som utnyttas i prioriterade områden för internkontrollplanens olika kontrollmoment.

	4	8	12	16
KONSEKVENSER	3	6	9	12
	2	4	6	8
	1	2	3	4
	SANNOLIKHET			

Varje ruta i matrisen motsvarar en kombination av bedömd konsekvens (ekonomisk, verksamhets- mässig eller annan konsekvens) och sannolikhet för att den inträffar/ kommer att inträffa. Konsekvens och sannolikhet graderas från ett till fyra och multipliceras med varandra och värdet förs in i VoR-matrisen. Utifrån bedömning och de värden som fås ges underlag för de områden som blir ämne för internkontrollplanen och därmed ett specifikt och fristående kontrollmoment som kompletteras till de olika verksamhets- och ekonomiprocesserna.